չունէինք․ և յորժամ հասինք ի տեղն, ներս չի թողին վս ահի մարսիլեաու մահին։ Մնացի Ը օր ևս նաւի միջումն․ ապա հրաման եղև թէ ճանապարհորդքն ելանեն առանց քսրի։ Նայև ելա(յ) մին պարքաով գնացի ի քաղաքն․ և ի միւսում օրն արզուհալ տուի թագաւորին․ հրաման տուաւ թէ եպսին պաւուլն միայն թող հանեն ի նազարէթն․ և ի միւս կողմանէ նաւաւարին զօռ թէ ել գնայ։ Մինչ մեք յորս ցամաքով և որ ծովով գնացինք, նաւն ելաւ գնաց․ և ես մնացի միայն վերայիս շորերովն։ Եւտոյ մին մէմօռեալ տուի թագաւորին թէ ինձ մին տեղ տուր պառկելու․ շուտով օղարկեց զիս Երուսղմյ պտրց վանքն և կերակուր ևս թային արաւ․ ապա Ծ ոսկի ևս ետուր շորեր շինելու և շինեցին լաթինացոց ձևն․ ըռուքէթիս մէջլին միայն Ծե տուգաթ է։ Եւ յորժամ շորերն եղև, հագայ և գնացի առ թագաւոր․ մին կէս ժամու չափ հետս խօսեցաւ ինձ համար․ ինձ համար աղօթք արայ․ և մին պակասութիւն ունիս ինձ ծանոյ ասելով ուրախ դիմօք․ և ևս յունվարի առաջի օրն թատէօ լաւտամօ կարդացին ճիզուիթի եկեղեցին պատրիարգն․ թզւրն և թագուհին մեծամեծ ալայօվ․ ևս վեց ձիով կառօցա եկաւ սարայէն․ ելա գնացի․ նայև եպիփանի[1] էին ևս գնացի թագաւորին գափէլն մեծ օֆիցիօն արարին․ այս այսպէս....

Տէր Յարութիւն
Եպիսկոպոսէ գրեցաւ

1721․ թուին յունվարի 10
Ալիզպօնայ քաղաքի

ԻԳ․

Նոյնը կրնանք ըսել հետևեալ թղթոյ նամակագրին համար, որ մինչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Դրանսիլուանիոյ Հայոց ազգային գործերուն և եկեղեցական սովորոյթներուն շուրջ՝ կու տայ նաև այդ ժամանակի իր գործունէութեան ալ մէկ պարագան, ինչ որ այլուր յիշատակուած չենք գտներ։

Վերապատուելոյ Տեառն Մխիթարայ Աբբայի
և Աստուածաբանութեան Վարդապետի

Յայտ առնեմ տէրութեան քում, զի զգիրն որ գրեալ էիր Ունիսի քսանն, առընկալայ, և վասն գրոյն զոր յղեցին ի Հռոմ և խնդրեցին Միսոնար ի սուրբ ժողովէն, կարի քաջ տեղեակ եմ և ոչ է ընդդէմ մեր։ Իսկ զայն որ ես գրեցի, այնու գրովն ծանուցի սրբոյ ժողովոյն թէ յոյժ հարկաւոր է առաքումն Միսօնարի ի Դրանսիլվանիայ ի մէջ հայոց, վասն լեզուին՝ լատինականի, որ ընդ Եպիսկոպոսին Լադինի բերան առ բերան խօսելով լինի բազում օգուտ պարզամիտ ժողովրդեանն, և այլն։

... վասն Ծննդեան պահոցն ծանիք, զի է հաստատուն և կամին ամենեքին պահել յօժարութեամբ, սակայն հին սովորութիւնն ոչ բառնի առժամայն, այլ սակաւ սակաւ տեսանելով և լսելով ընտելանան շնորհիւ Տեառն, վասն զի են յօժարամիտք առ օգտակարսն։...

Ծանիր ևս, Սուրբ ժողովն որ գրեալ էր մաճարու Եպիսկոպոսին թէ․ Ընդէր թոյլ տաս որ տէր Մինասն խարնակէ զպահսն Հայոց, ըստ սովորութեան եկեղեցւոյն իւրեանց զոր ունին․ որովհետև են միացեալք հաւատով ընդ մեզ․ և այլն։ Զօրութեամբ նոյն գրոյն կոչեաց զչորս Եկեղեցւոյն զգլխաւորսն Հայոց․ ընդ նոսին և զտէր Մինասն․ կամեցաւ զի և ես լինիցիմ անդ ներկայ և ապա առաջի ամենեցուն արար քննութիւն վարուց

1․ Յայտնութիւն Քրիստոսի